

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן
SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

מגילה יב

עניין: קובל אני לך על כורש

רשב"א פירושי האגדות

כורש, אני אמרתי הוא יבנה ביתי ויקבץ את גלותי, והוא אומר³² מי בכם מכל עמו יהי ה' אלהיו עמו³³ ויעל.

הכוונה להם במאמר הזה שאמרו שהוא ית' קובל למשיח על כורש, לומר שלא היתה גאולת כורש גאולה שלימה, ועוד גלות בבל נמשכת³⁴ שלא נתקבצו כולם רק מקצתם³⁵, וכמאמר כורש מי בכם מכל עמו³⁶, ולא יהיה הבנין שלם ולא תהיה הגאולה שלימה עד זמן המשיח³⁷ כי הוא יקבץ את הכל ויבנה את הבית בנין שלם מה שלא עשה כורש. ואמרו קובל אני לך על כורש, משל³⁸ שלא יגמר הענין על יד כורש רק על ידי מלך המשיח, וכאילו היה כורש ראוי לעשות כן ולא עשה ושישלים הוא מה שלא השלים כורש, ואולי אילו נודרו³⁹ כורש וקיבץ את הכל ובנה הבית כתיקנו לא יגלו גלות שנייה ולא יחרב עוד הבית וכענין מאמרם⁴⁰ ביקש הקב"ה לעשות חזקיהו מלך המשיח.

גמי סנהדרין צח.

כתיב (ב) בעתה וכתיב אחישנה זכו אחישנה לא זכו בעתה

אפיקי ים להגרי"א חבר סנהדרין צו:

ושמא תאמר אנו מחכים והוא אינו מחכה וכו' ר"ל להוציא מלב שלא נחשוב שאין לנו אלא קץ א' של בעתה לבד, שקודם לזמן זה א"א לבוא וא"כ אין שייך חיכוי רק מצדינו שנסתר מנגד עינינו זמן של בעתה, משא"כ אליו ית' שגלויות לו נסתרות וזמן קץ האמיתי וא"כ אין שייך אצלו שהוא ית' יחכה על ביאתו, לזה אמר שאין הדבר כן שיש קץ של אחישנה לזמן ביאת משיח ב"י, שזה תלוי בתשובה. וכיון שהכל בידי שמים חוץ וכו' שייך לומר בו ית' שגם הוא מחכה אילו נשוב בתשובה להיות נגאלים קודם הזמן.

בן יהוידע

דף י"ב אמר הקב"ה למשיח קובל אני לך על כורש וכו'. הדבר יפלא למה הקב"ה מביא דינו של כורש לפני המשיח יותר מכל מלכי אוה"ע. והרשב"א ז"ל נדחק בביאור דבר זה. וז"ל בס"ד כי מלינו בחגי צ' על בית שני כתיב גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון נאום ה', ועל כן מתשלמים לומר ח"ו אין תקוה לבית שלישי כיון דקרי לבית זה אחרון ש"מ לא יש אחריו עוד, ומתרלים דהאמת הוא אחרון בצנין בשר ודם, שלא יבנה אחריו עוד צנין בשר ודם, אך בית שלישי שאנחנו מלפנים אליו הוא מעשה שמים, שעליו כתובצאו בשירת הים מהרש ארני כוננו ירד. ועוד מתרלים אה"ן היה ראוי שזה בית שני יהיה אחרון, שלא יחרב וישאר קיים, אם היה כורש עושה כאשר נלטה מאת ה' שיעלה הוא לבנות הבית, וגם יקבץ כל הגלויות, כי היו כל הממלכות תחת ידו, והיה צידו יכולת להעלות כל ישראל הקרובים והרחוקים, ואז היה הבית ההוא אחרון שלא היה נחרב לעולם, שהיה הקב"ה עושה לו אח"כ קיום והצמדה לעולם, יען כי היה צנינו נעשה ע"י כורש בשליחות מאת המקום צ"ה, והיה נחשב כאלו נעשה צדו שמים, אך כיון שכורש לא קיים מלוותו יתברך בבית זה, א"כ בטלה השליחות שלו, דכל שליח ששינה מדברי המשלח בטלה שליחותו, וגמלא חיבו עבד ולא נחשב זה נכנה על ידו יתברך, ואז גם הבטחה של אחרון שהבטיח הסי"ת שיהיה זה אחרון, שלא יחרב ולא ינטרף לבנת אחר במקומו בטלה שנחרב, ואז יקיים השי"ת דבריו בבית שלישי שיבנה ע"י שמים שיבנה זה קיים:

ובזה מיושב המאמר היטב, כי אפשר שהמשיח בשמנו נבואה של פסוק זה דקרי לבית שני אחרון, וכואה שנחרב אח"כ, יטענר שיחשיב גרם החטא ואבדה תקוה של צנין בית שלישי ח"ו, לכך הקב"ה אומר לו קובל אני אליך על כורש וכו', שמראה לו דכורש שינה השליחות, ולכך בטלה הבטחה זו של אחרון שלא יהיה זה הבית אחרון, כיון דלא חשיב צנינו מעשה ידי השי"ת מדין שליחות, וא"כ עדיין נשאר הדבר שיקיים הבטחתו בצנין הבית על ידו בבית שלישי, שאז יהיה קיים לעולם, וצלוותו זמן יתקיים כל הבטחות של מעלה, וגדולה של מלך המשיח. נמלא כוננו יתברך בדברים אלו שאמר

